

ترامادول

(Tramadol)

دسته دارویی: ضد درد اپیوئیدی آتیپیکال

برند داروسازی امین: Allapain®

شکل دارویی: قرص‌های ۵۰ و ۱۰۰ میلی‌گرم با روکش فیلم (FC)

نحوه عملکرد دارو

ترامادول یک ضد درد اپیوئید غیر معمول (atypical) است که اثر خود را با دو مکانیسم متفاوت ایجاد می‌کند:

- ۱- بعنوان آگونیست گیرنده اپیوئیدی μ عمل کرده و با تحریک این گیرنده اثر ضد دردی ایجاد می‌کند.
 - ۲- اثر مهارکنندگی روی Reuptake سروتونین ونورآدرنالین دارد و قسمتی از اثر ضد دردی این دارو نیز با اعمال این مکانیسم ایجاد می‌شود.
- ترامادول در درمان دردهای خفیف تا با شدت متوسط به اندازه مورفین یا مپریدین مؤثر بوده ولی برای درمان دردهای شدید یا مزمن کمتر مؤثر است. ترامادول در درمان درد زایمان به اندازه مپریدین مؤثر است و کمتر باعث تضعیف تنفس نوزاد می‌شود.

مشخصات فارماکوکینتیکی دارو

ترامادول از راه خوراکی بخوبی جذب می‌شود و فراهم زیستی مطلق آن ۷۵٪ است. حجم توزیع دارو در بدن حدود ۲/۷ لیتر برای هر کیلوگرم وزن بدن است. در خون ۲۰٪ به پروتئین‌های خون متصل می‌شود. ترامادول توسط ایزوآنزیم‌های مختلف سیستم سیتوکروم P450 مثل CYP2D6 و CYP3A4 متابولیزه شده و سپس کونژوگه می‌گردد. یکی از متابولیت‌های آن M_1 نام دارد که فعالیت ضددردی دارد. ترامادول و متابولیت‌های آن عمدتاً از طریق ادرار (۳۰٪ به صورت داروی دست نخورده و ۶۰٪ به صورت متابولیت) دفع می‌شوند. نیمه عمر دارو و متابولیت M_1 به ترتیب بین ۶/۳ تا ۷/۴ ساعت است. ترامادول بصورت مخلوط راسمیک یعنی مخلوط ایزومرهای فضائی R و S مصرف می‌شود که به سرعت و تقریباً بطور کامل جذب می‌گردد. غلظت پیک ترامادول راسمیک و متابولیت M_1 به ترتیب ۲ و ۳ ساعت است. ترامادول از جفت براحتی عبور کرده و در ضمن وارد شیر مادر شیرده می‌شود.

موارد مصرف ترامادول

- ۱- ترامادول برای تسکین دردهای با شدت متوسط (moderate) تا نسبتاً شدید (moderately severe) بکار می‌رود.
- ۲- موارد مصرف unlabeled دارو شامل انزال زودرس و سندرم ساق پای بی‌قرار (restless leg syndrome) می‌باشد.

مقدار و روش مصرف دارو

- ۱- برای بیمارانی که نیاز به اثر ضددردی سریع دارند، ترامادول از راه خوراکی هر ۴ تا ۶ ساعت به مقدار ۵۰ تا ۱۰۰ میلی‌گرم مصرف می‌شود.
- ۲- برای بیماران مبتلا به درد با شدت متوسط تا نسبتاً شدید، ابتدا ۲۵ میلی‌گرم در روز (صبح) مصرف می‌شود و سپس هر روز ۲۵ میلی‌گرم به دوز اضافه می‌شود تا به ۱۰۰ میلی‌گرم در روز برسد. بعداً هر سه روز ۵۰ میلی‌گرم به دوز اضافه می‌گردد تا به ۲۰۰ میلی‌گرم در روز برسد. در نهایت، پس از سنجش و بررسی اثر دارو در بیمار، دوز دارو تا ۵۰ الی ۱۰۰ میلی‌گرم هر ۴ تا ۶ ساعت قابل افزایش است ولی نباید بیش از ۴۰۰ میلی‌گرم در روز مصرف شود.

موارد منع مصرف دارو

- ۱- افراد آلرژیک به ترامادول
- ۲- افراد آلرژیک به اوپیوئیدها
- ۳- در افراد با مسمومیت حاد توسط الکل، اوپیوئیدها یا داروهای سایکو اکتیو و خواب‌آورها

عوارض جانبی ترامادول

ترامادول ممکن است بعضی از عوارض زیر را در برخی از بیماران ایجاد نماید:

سداسیون (تسکین روانی)، سرگیجه، سردرد، اضطراب، حالت خوشی و توهمات، تشنج، افت فشارخون، تپش قلب، سنکوپ، عوارض پوستی (بویژه تعریق زیاد، خارش و کهیر)، تهوع و استفراغ، خشکی دهان، یبوست و نفخ، واکنش شبیه آنافیلاکسی.

مصرف طولانی مدت ترامادول می‌تواند ایجاد وابستگی فیزیکی و علائم محرومیت نماید که این علائم، طولانی‌تر (حدود ۷ یا ۸ روز) از علائم محرومیت سایر اوپیوئیدها است.

تداخل اثر:

- ۱- مصرف توأم ترامادول و کاربامازپین، بطور قابل توجهی اثر ضد دردی ترامادول را کم می‌کند.
- ۲- مصرف توأم مهارکننده‌های MAO, SSRI, خطر سمیت ترامادول را افزایش می‌دهد.
- ۳- مصرف توأم ترامادول با سایر داروهای مضعف سیستم عصبی مرکزی مثل الکل و بنزودیازپین‌ها باعث افزایش خطر ضعف تنفسی می‌شود.
- ۴- مهارکننده‌های CYP2D6 مثل فلوکستین می‌تواند باعث مهار متابولیسم ترامادول گردد.

مصرف دارو در دوران حاملگی و شیردهی

ترامادول در FDA pregnancy category در گروه C قرار دارد. مطالعه کافی و خوب کنترل شده ای در خانم‌های حامله انجام نشده و لذا مصرف آن در خانم‌های حامله فقط موقعی قابل توجیه است که سودمندی دارو بیشتر از خطر آن برای جنین باشد. مصرف دارو در دوران شیردهی نیز توصیه نمی‌شود.

مصرف دوز بیش از حد ترامادول

نتایج مسمومیت جدی با ترامادول شامل ضعف تنفسی، لتارژی، کما، حملات تشنجی، ایست قلبی و مرگ می‌باشد.

در موقع درمان افراد مسموم با ترامادول باید به ابقاء تنفس توجه ویژه شود. نالوکسون بعضی از اثرات ترامادول را خنثی می‌کند ولی در عین حال بعضی از عوارض مثل تشنج زیاد می‌شود. بنزودیازپین‌ها تشنجات را کنترل می‌کنند.

نکات آموزشی درباره ترامادول

- ۱- تشنج با دوزهای توصیه شده نیز دیده شده است.
- ۲- سالم بودن ترامادول در بیماران کمتر از ۱۶ سال ثابت نشده است.
- ۳- در افراد مسن، کمترین مقدار دوزهای توصیه شده مصرف شود.
- ۴- مصرف ترامادول می‌تواند ایجاد وابستگی و abuse از جمله رفتار drug-seeking (جستجو به دنبال دارو) نماید.
- ۵- در صورت قطع ناگهانی مصرف ترامادول، ممکن است علائم محرومیت مثل اضطراب، تعریق، بیخوابی، لرزش، درد و اسهال بروز نماید.
- ۶- تشنجات ایجاد شده با ترامادول با تزریق نالوکسون بدتر می‌شود.
- ۷- دوز ترامادول نباید بیش از ۴۰۰ میلی‌گرم در روز باشد.

شرایط نگهداری دارو

دارو دور از نور و در دمای کمتر از ۳۰ درجه سانتی‌گراد نگهداری شود.

نوع بسته بندی دارو

جعبه حاوی بلیسترهای ۱۰ عددی